STUDIEREA DIFICULTĂȚILOR BAZĂ A PREGĂTIRII VOLITIVE*)

Diferitele dificultăți întîmpinate în activitatea de instruire sportivă, constituie baza manifestării și dezvoltării pregătirii volitive a fotbaliștilor. Dificultățile existente în fiecare ramură sportivă sînt condiționate de particularitățile disciplinei și de gradul de pregătire al sportivilor. Noi ne-am propus ca sarcină să studiem dificultățile în fotbal cu scopul de a lămuri:

1. *care sînt particularitățile dificultăților în jocul de fotbal;*
2. *care este atitudinea fotbaliștilor față de dificultăți;*
3. *ce mijloace folosesc fotbaliștii pentru învingerea lor;*
4. *care sînt stimulenții principali pentru manifestarea celui mai mare efort volitiv.*

1
PARTICULARITĂȚILE DIFICULTĂȚILOR ÎN FOTBAL

Rezultatele obținute din ancheta scrisă și verbală efectuată cu 100 de fotbaliști (60 seniori din Divizia A și 40 de juniori) și 50 de antrenori, ne-au permis să întocmim o nouă clasificare a dificultăților în fotbal.

Dificultăți pe factorii antrenamentului:

TEHNIC: Tehnica în condiții de viteză; diferitele procedee de lovire a mingii; diferitele procedee de a conduce mingea; diferite procedee de preluare și oprire a mingii. TACTIC: acțiunile tactice colective; jocul fără minge; acțiuni tactice gîndite; schimburi de locuri; pătrunderea rapidă. FIZIC: pregătirea fizică generală bună; rezistența în condiții de viteză; rezistența în condiții de forță; mobilitatea; detenta. PSIHOLOGIC: voința colectivă puternică; reabilitarea psihică colectivă; raporturi reciproce prietenești; stăpînirea de sine.

Dificultăți în timpul competiției: PRINCIPALE: adversarul puternic; comportarea negativă a spectatorilor; colectiv nesănătos; competiție de răspundere. SPONTANE: arbitraj neobiectiv; eliminarea unui jucător; autogol; acțiuni tactice neașteptate ale adversarului; instabilitate psihică colectivă; înrăutățirea condițiilor atmosferice; acțiuni tactice dezorganizate; raporturi reciproce rele.

2
CARE ESTE ATITUDINEA FOTBALIȘTILOR

Gradul eforturilor volitive depuse de fotbaliști în lupta cu dificultățile în activitatea de instruire sportivă, depinde în cea mai mare măsură de atitudinea lor față de dificultăți. Aceasta este legată de profunzimea percepерii dificultăților.

Persoanele chestionate manifestă un caracter activ, intransigent față de dificultăți (75%) și o parte mult mai mică oscilează (17%). În cazuri foarte rare (8%) renunță să lupte cu ele.

În atitudinea fotbaliștilor față de dificultăți, emoțiile lor joacă un rol mare. Majoritatea persoanelor chestionate (58%) încearcă la început emoții neplăcute, alții (29,33%) emoții combinate și (2,67%) emoții nedeterminate.

Datele noastre arată că reacția pozitivă cea mai frecventă pe care o manifestă fotbaliștii în timpul cînd întîmpină dificultăți este ambiția (84%) și în măsură mai mică (16%) indică reacții negative: disperarea, refuzul și indiferența.

3
MIJLOACELE PENTRU ÎNVINGEREA DIFICULTĂȚILOR

Mijloacele pe care le folosesc fotbaliștii au unele particularități în timpul antrenamentului și competiției. Persoanele chestionate au manifestat o lipsă de varietate a mijloacelor de luptă împotriva dificultăților. Astfel în timpul antrenamentelor se folosesc următoarele calități și mijloace: *constanța, dorința, sîrguința, exercițiul și repetarea, ajutorul antrenorului, răbdarea.* În timpul competiției se folosesc: *constanța, dorința, atenția, sîrguința, mobilizarea, sentimentul înalt al datoriei, ambiția mare* etc.

S-a constatat că persoanele anchetate — fotbaliști și antrenori — nu lămuresc cînd și cum să se folosească mijloacele indicate, ceea ce ne face să credem că ele nu sînt judicios utilizate. De exemplu, dacă ei nu analizează cauzele greșelilor și nu caută cele mai potrivite mijloace pentru învingerea lor, atunci acțiunile lor sînt în mare măsură dezorganizate.

4
FACTORII STIMULENȚI

Analizînd datele obținute la seniori și juniori, am stabilit diferențe considerabile în ceea ce privește rolul stimulent al diferiților factori. Aceste diferențe considerăm că se datoresc particularităților de vîrstă și gradului de pregătire al celor două grupe. Astfel în răspunsurile date, juniorii pun pe primul loc ajutorul antrenorului (55%), în timp ce pentru seniori acest factor are mai puțină importanță (35%) și se situează pe locul trei. Este evident că pentru juniori ajutorul antrenorului este mult mai necesar pentru învingerea reușită a dificultăților în jocul de fotbal.

Pe al doilea loc, ca factor de stimulare pentru ambele grupe se situează colectivul (juniorii 45% și seniorii 50%). Marele rol stimulator al acestui factor decurge din însăși faptul că fotbalul este un sport colectiv și fiecare participant la antrenament și competiție este foarte strîns legat de întregul colectiv.

Juniorii plasează pe locul trei rolul personalității (25%), care pentru seniori are o valoare mai mare (66%). Aceasta înseamnă că datorită pregătirii mai bune în lupta cu dificultățile, seniorii mizează pe calitățile lor personale și mai puțin pe ajutorul antrenorului.

Ambele grupe indică marele rol stimulatoriu pe care-l au spectatorii (24%).

CONCLUZII

—În timpul pregătirii volitive a fotbaliștilor dificultățile principale merită o atenție specială: tehnica în condiții de viteză; diferitele procedee de lovire a mingii cu piciorul; jocul fără minge; rezistența generală și specială; stăpînirea de sine; forța adversarului; comportarea negativă a spectatorilor.

— În timpul pregătirii volitive a fotbaliștilor trebuie să se acorde o atenție deosebită perioadei pregătitoare, în care dificultățile pe care le întîlnesc jucătorii sînt mult mai mari.

— Partea fundamentală a antrenamentului conține posibilități mai mari pentru realizarea pregătirii volitive a fotbaliștilor, întrucît în această parte a antrenamentului, dificultățile sînt mai mari.

— Particularitățile dificultăților întîmpinate de seniori și juniori necesită diferențieri în pregătirea volitivă a acestor grupe.

BORIVU PÎRVANOV
candidat în științe pedagogice
ALEKSANDR ȚAKEV

*) Articol tradus din revista bulgară „Voprosî na fiziceskaia kultura".

În acest articol autorii s-au referit numai la cîțiva din factorii stimulenți.

DESPRE ARBITRII DE CENTRU, DAR MAI ALES DESPRE CEI DE LINIE

● ȘI ÎN PROBLEMA ARBITRAJELOR MAI AVEM DE ÎNVĂȚAT ● DE CE ACEASTĂ DIFERENȚĂ ÎNTRE „TUȘIERII" NOȘTRI ȘI CEI STRĂINI? ● ARBITRULUI DE LINIE I SE CERE O ACTIVITATE MAI MARE ÎN TEREN ● NECESITATEA UNEI SPECIALIZĂRI

SPECIALIȘTII AU CUVÎNTUL

Condițiile moderne de vizionare a jocurilor de fotbal prin intermediul micilor ecrane ne facilitează urmărirea comportării pe terenurile de joc a o serie de „cavaleri ai fluierului" din țară și din străinătate.

Astă toamnă am avut satisfacția să vedem la lucru o brigadă spaniolă, condusă de Juan Gardeazabal, la jocul Celtic—Racing Buenos-Aires. Și tot la fel la campionatul mondial de la Londra sau la unele jocuri din țara noastră, o serie de brigăzi străine au condus de o manieră care — indiferent de scor — au dat adevărate lecții în conducerea jocurilor ce li s-au încredințat. Atît arbitrul de centru cît și ajutoarele sale de la linie au arătat, pentru cine știe să vadă și să aprecieze, valori indubitabile care ar putea fi luate ca model pentru mulți dintre arbitrii noștri divizionari, de astăzi și de mîine.

Nu vrem să negăm aici valoarea incontestabilă a multora dintre arbitrii noștri internaționali și divizionari. Totuși, ca medie generală a arbitrajelor, trebuie să recunoaștem că, **aidoma nivelului fotbalului din țara noastră, și în problema arbitrajelor mai avem încă de învățat.**

Dacă în privința arbitrajelor la centru, departajarea dintre cei ai noștri și străini este minimă — vorbind ca manieră de a conduce pe terenurile de sport — în schimb diferența este inexplicabil de mare cînd este vorba de „tușieri". Așa stînd lucrurile se pune, pe bună dreptate, întrebarea: ce putem face ca să micșorăm această distanță, să o reducem la minimum sau chiar să o suprimăm? Adică ce trebuie să facem ca să ne situăm și noi, arbitrii români, la același nivel de comportare cu arbitrii de linie străini?

Pornind de la textul regulamentului de joc, trebuie arătat că la articolul 6 se spune, printre altele, că datoria arbitrului de linie este să-l ajute pe cel de centru pentru a conduce partida în concordanță cu regulile de joc. Mai mult decît atît: o decizie a International Board prevede că **„datoria unui arbitru de linie este de a atrage atenția arbitrului de centru asupra oricăror infracțiuni la regulile de joc pe care le constată, dacă socotește că acesta nu le-a putut vedea, dar arbitrul de centru va fi întotdeauna ultimul judecător pentru decizia ce se va lua".** În același sens glăsuiește și textul regulamentului de joc care arată că **„semnalizările arbitrilor de linie rămîn sub rezerva deciziei arbitrului de centru".**

Rezultă, așadar, că arbitrii de linie sînt ajutoarele cele mai de preț ale celui de centru, că aceștia trebuie să-l ajute din toate puterile lor și să facă totul pentru ca jocul să se desfășoare în conformitate cu prevederile regulamentare.

Față de prevederile regulamentului și ale International Board, se pune întrebarea: **ce fac și cu ce rămîn datori arbitrii noștri de linie?**

Nu discutăm aici problemele elementare, de cunoaștere a codului semnalizărilor de la linie, de plasamentul arbitrilor de linie în diferitele situații și faze de pe teren precum și de competența lor în aprecierea infracțiunilor, lucruri pe care le considerăm însușite de marea masă a arbitrilor noștri. Ne propunem să discutăm însă unele aspecte pe care le considerăm utile în materializarea cît mai completă a noțiunii „ajutat la tușă".

Este vorba, în primul rînd, de activizarea mai expresă a arbitrilor noștri de linie în teren, în scopul de a-l sprijini pe arbitrul de centru în potolirea spiritelor agitate. Ne punem pe bună dreptate întrebarea: **de cîte ori arbitrii români de linie au intervenit cu promptitudine și hotărîre în teren la busculadele ce se petreceau pe teren între jucători, în imediata lor apropiere? De cîte ori, cînd arbitrul de centru era „încolțit" de jucători pentru că dictase un „11 metri", au intervenit colegii săi de la linie (sau cel puțin tușierul de pe partea respectivă) spre a-l scoate din încurcătură?**

De ce, în asemenea situații, trebuie să se ajungă la determinarea forțată a arbitrului de centru pentru a-l consulta pe tușier? De ce cînd vede asemenea situații, tușierul nu sare el, fără nici o invitație, în ajutorul „centrului"? S-ar evita în acest fel acele consultări penibile, urmate uneori de revenirea asupra primei decizii și s-ar reduce în acest fel și timpul de tîrguială, prin întărirea deciziei arbitrului de centru, care evident cînd a dictat infracțiunea a văzut ceea ce trebuia să vadă. Așa a procedat brigada de arbitri francezi condusă de Pierre Schwinte la jocul disputat în 1957 la București între națională noastră și cea a Greciei, așa au făcut brigăzile de arbitri elvețieni care au arbitrat la noi în țară cu cîțiva ani în urmă, așa au făcut o serie de arbitri străini la campionatul mondial de la Londra. **Noi de ce să nu ne însușim ceea ce vedem bun la alții? De ce, în anumite situații, unul sau ambii tușieri să nu vină în ajutorul colegului lor de la centru, ca un semn al unității de acțiune și de spirit a brigăzii de arbitri,** ca un tot închegat care urmărește în fond unul și același lucru: **să potolească spiritele și să asigure în continuare buna desfășurare a jocului?** Și cum, de obicei, în asemenea situații, mingea poate fi obiect „periculos", în picioarele sau mîinile jucătorilor, un arbitru de linie va trebui întotdeauna să o sechestreze pînă la potolirea spiritelor, după care să o încredințeze arbitrului de centru.

Un alt aspect care are menirea să activizeze comportarea arbitrilor noștri de linie este **modul de semnalizare prompt și chiar cu exces de exigență.** La noi, adeseori, se văd pe terenurile de joc, semnalizări „telegrafice", care, uneori, trădează nesiguranță, alteori nu pot veni cu nimic în sprijinul efectiv al arbitrului de centru fiind de prea scurtă durată (exact în fracțiunea aceea de secundă arbitrul de centru nu putea privi spre tușier). Acest lucru duce adeseori la consultări postume și care aduc schimbări de decizii, desigur neonorabile pentru brigada de arbitri. Față de asemenea situații se pune întrebarea: **de ce arbitrii noștri de linie nu semnalizează vizibil și cu prelungirea necesară a menținerii steagului în fazele din preajma suprafeței de pedeapsă sau — în limitele indicate — în interiorul lui?** Mi-amintesc că unul din arbitrii noștri — Vasile Dumitrescu — a fost criticat odată — bineînțeles greșit — de colegii săi, într-o ședință, pentru o asemenea comportare activă la tușă.

Mergînd pe aceeași linie a activizării arbitrilor de linie, se impune schimbarea unei mentalități greșite. Este vorba de atitudinea multora dintre aceștia care, la intrarea pe teren, își zic — adeseori chiar cu indicația expresă a arbitrilor de centru (?!) — **„nu mă amestec, nu mă interesează; eu îi semnalez doar ieșirile în aut de margine și de poartă, loviturile de colț și ofsaidurile, iar cu asta basta".**

Evident o asemenea concepție nu este nici în spiritul regulamentului de joc nici al practicii arbitrajului din țările cu fotbal avansat. Pentru ca, în adevăr, arbitrul de linie să fie activ în tot timpul jocului și de un real folos colegului său de la centru, **el este obligat să semnaleze toate infracțiunile din jumătatea sa de teren, pe care prin poziția și plasamentul său într-un moment dat, arbitrul de centru nu le poate vedea. Asemenea infracțiuni trebuie semnalate energic și vizibil, indicînd totodată direcția de executare a loviturilor libere.**

În sfîrșit o altă problemă pe care o sugerăm pe bună dreptate Colegiului central de arbitri spre a fi pusă în aplicare, este **reglementarea deplasării arbitrilor de linie la loviturile libere laterale din preajma „careului mare",** în așa fel ca aceștia să-și ocupe cele mai bune poziții în spatele liniei de poartă (și în apropierea porții) pentru a avea un unghi de vizibilitate optim asupra unui spațiu de joc eventual inaccesibil arbitrului de centru. Așa au procedat brigăzile de arbitri străini iar rezultatele obținute au fost, într-adevăr, excelente.

Desigur că această mișcare în teren și contribuția adusă la reușita arbitrajelor prin această activizare efectivă a arbitrilor de linie, face viața tușierilor mai puțin comodă de acum încolo. Să nu cădem însă în cealaltă extremă: să ne agităm inutil și să exagerăm de o așa manieră încît să desființăm noțiunea de sobru care trebuie să-l caracterizeze pe orice arbitru chiar dacă uneori funcționează la linie.

În încheiere, cred că pentru a avea arbitri de linie activi și de înaltă calificare (dacă mă pot exprima astfel) **consider că este bine să ne formăm și să avem asemenea arbitri consacrîndu-i pe astfel de posturi. Susțin acest lucru bazat pe fapte concrete și pe o experiență îndelungată. Așa cum unii sînt buni și pot da maximum de randament la centru, alții dau mai bune rezultate la tușă. În fond și unii și alții pot ajunge la o performanță la care sînt îndreptățiți, numai cultivîndu-și calitățile pe care le posedă și le dovedesc în practica arbitrajului, etapă de etapă, ca arbitri de „centru" sau de „linie".**

N. CHELEMEN
arbitru

ANTRENORI, INSTRUCTORI, TEHNICIENI JUCĂTORI, IUBITORI AI FOTBALULUI!

Completați-vă biblioteca personală, dacă n-ați făcut-o pînă acum, cu lucrările apărute în Editura C.N.E.F.S.:

„FOTBAL — JOC ȘI ANTRENAMENT" de N. Rosculeț.
„PREGĂTIREA FIZICĂ A FOTBALIȘTILOR" de V. Stănculescu.
„CARTE PENTRU FOTBALIȘTII DE MÎINE" de N. Petrescu.
„FOTBALUL DE-A LUNGUL UNUI SECOL" de T. Vasile.
„WORLD CUP '66" de I. Chirilă.
„DIN NOU PE MERIDIANELE FOTBALULUI" de C. Teașcă.
„CU FOTBALUL PE CONTINENTUL SUD-AMERICAN" de P. Dragomir.